

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

49. Mira Regis principia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

stituantur iustis probationibus, vt instrueretur demum causa cognitio, quinque ex percussoribus caperentur, & proferretur eorum ex ædibus fascis promiscuarum sarcinarum; quæ dum euoluuntur apparet Spiræ vestis superior. Eius aspectu puer velut subito fixus telo, euolare, flere, complexu vestem, & vultu stringere, vociferari se Patremque suum infelicem! manus barbas & crudeles quæ illum necassent! tam claris synceri doloris inditiis, vt nemini fieret suspectus iussarum lachrimarum quas habent semper in promptu delatores. Interrogatus nihilominus vnde ipsi constaret fuisse Patris ille am vestem, respondit fletus, accommodatam à se illius humeris centies, aliæque tam multa, quod exilita hæc minus dubia persecutus est, vt darentur ad questionem rei, & confessione singuli tum sua, tum focia conuicti, laniantur ex iis frustatim quatuor, profectione carniū lenta in ducentas aut plures particulas. Quintum minus reum sed criminis consciū mors breuior abstulit.

Atque hinc deinceps palam fuit quid sibi vellet prodigium, quod pagum illum diu terruerat. Vni percussorum in sortem cesserat è Spiræ sarcinis libellus, Christi patientis imaginibus impressus, ex quo is libellus in domum sicutij venit, nulla nox abiit, quin alterni velut animalium duorum supra eius tectum exaudirentur ululatus, quoad liber aliud est translatus. Nanciani Patres rerum suspensos expectatione, vbi redox puer interfecti Spiræ fecit certiores, Christiani iuxta & ethnici persecuti sunt multis lachrimis tristem casum, viri omnibus tota vrbe chari. Decernuntur illi iusta funebria, mittuntur, sed frustra, qui corpus ad fluminis ostia requirant; paratur interea honorificè humando tumulus, in cassum omnia; post tot à cæde hebdomadas nusquam repertum est. Sufficiendus illi accitit Macao ad procurationem Ecclesiæ Nancianæ Martinus Burgentius, & ipse Duacensis, & annos in Mexico iam quatuordecim operarius strenuus, verum vt interdum qui agunt feruentius, præsentia, & certa fastidiunt; prægrandioribus longinquis & incertis, & Deo fortè non ita placitis; desiderio fundendi in Iaponia sanguinis in Philippinas abreptus est, indeque Macaum, vbi vidit præclusos in Iaponiam aditus, noui potissimum, in vsu, lingua, moribus Iaponum & sagacitate illic necessaria; proinde sibi tantum bonis, & in vita pro Christo ponenda fortibus; nam longè diuersis Ecclesia illa inter erueiamenta tyrannorum egebat præfidiis. Lusus ergo spe sua, vexatam Iaponiam Sinis pacificis mutauit, vixque appellus Nancianum ægrotans obiit. Regis interea Sinarum iuuentus eximia luculentius in dies exerebat sese in ostenta fortissimi, sapientissimi, & æquissimi Principis, & eò velocior ad futuri iudicium populis quò visu obtusior, iurabat Sinis in priscum aurum rediisse tempora, quo narrant veteres eorum historiæ virtutem Regi eodem in solio dextram assedisse, iura populis cum illo, & in illo dixisse; legem imperij columen, vitam Regis fuisse, quæ potentius exempli sui iuauissima æmulatione sanciret leges quam iubendi potestate.

49.
Mira Regis
principia.

At senes præterito docti, futuris diffidere; & Regum duorum infelices, ex faustis ininitis progressus, fermè adhuc ob oculos gerentes, iudicium cæcitus mandabant tempori an hæc iuuenis virtus, ex humili Regis, necdum emaculati delitiis, feruor solum esset egregiæ indolis necessitati commodatus, quæ mentis etiam impotes solet ad mentem reuocare. Vulgus profectò, stultus vates, nunquam alienius à vero quam de hoc Rege ariolatus est. Debet tamen illi Christiana res, & nostra Societas beneficium viginti retro annis, ingenti ambitu, & magnis contentionibus præliatum ex quo conuersiones ethnicorum secutæ sunt innumerabiles; quod est alterum è duobus caput hoc anno gestorum 1629. missis quæ ob sui similitudinem vix sine tædio repetuntur. Triumphabat Pechini Doctoris Pauli virtus, Magisterio Regio, Magistratibus omnibus veneranda cum prænuntiatur ab aula Regno vniuerso defectus luminum. Qui longè à puncto prædicti temporis euenit; Rex cui cordi erat perpetuitas publici ordinis, Mathematicos suos obiurgatione, minisque teruit, ipsumque cui subiacent rituum tribunal vbi retractatus eorum calculus, deprehensus est ad amissim cum Canonibus Astronomiæ Sinensis consentire, ipsi negligentia & inscitia culpa liberati; damnati erroris Sinarum Canones: rogatus à suis Rituum Collegis Doctor Paulus, consilio P. Terentij præstantis Astronomi, negotium suscepit, Regis idoneo placandi responso, sapienterque in futurum consulto: cui post sacra confessionis, & Eucharistiæ optatos exitus diu multumque precatus est. Laudabat itaque Collegij Regij vtriusque Mathematicos, eclipsis præterita vates, eorum calculum referebat scrupulosissima fidelissimaque accuratatione scientissimè collectum ex regulis, præter quas Sinæ nullas habens; eas tot sæculis à Mauris inuectas, fuisse iam inde à principio fallaces, errassèque à vero, sed tam subtili discrimine vt sensum tunc fugeret; post lapsu temporum continenter auctum in prædictiones eclipsion exisse longo spatio à veris semotas. Non esse hanc Astrologorum culpam, sed archetypos Canones, ductasque ex iis tabulas, & Calendarij Sinensis integrum abacum, egere soletti, doctasque emendatione. Nec eundem vltèrius tunc quidem censuit. Pfobatam consensui rituum, scripturæ sententiam, de hinc libello ad Regem supplici Concinatam, Rex quoque approbavit, eique in hæc verba subscripsit. [cum Regulæ veteres astronomiæ computationis deprehendantur falsæ; corrigantur, conficiendæ rei cura penes rituum tribunal esto.] At enim reliqui tribunalis eius Mandarinum, omnem illam curam in Doctorem Paulum nihil ardentius cupientem, libentissimè excusserunt, quod ipse Patribus mirè lætus, gratulatum mox venit, quibus id muneris ad autoritatem, & commodum religionis dilatandæ cupide destinabat. Ad rem igitur pressius, libello altero Regi significat, non posse tam desideratam, & necessariam Astronomiæ Sinensis emendationem haberi perfectam nisi Patribus Magni Occidentis ad eam adhibitis, quorum in omni genere doctrinam diu ac sapius perspectam laudabat,

50.

Ex falsa præd. eclipsion, reformatur Calend. magno Christ. bono.